

[Avaleht](#) > ... > [Teie Õigused](#) > [Süüdistatavad \(kriminaalmenetlused\)](#) > [Minu õigused kuriteo uurimise ajal](#)

Minu õigused kuriteo uurimise ajal

A. Kas uurimist mõjutab see, et ma olen välisriigi kodanik?

Ei.

B. Millised on uurimise etapid?

i. Tõendite kogumise etapp / uurijate volitused

Iga uurija võib nõuda igalt isikult, kelle puhul tal on põhjust eeldada, et isik on kursis uuritava kuriteo faktide või asjaoludega, ilmumist uurija nimetatud mõistlikul ajal uurija määratud kohta ülekuulamisele, et võtta kuriteoga seoses ütlusi.

ii. Kahtlustatavana kinnipidamine

- Isikul, kes on kinni peetud ja keda hoitakse vahi all, on õigus nõuda, et talle või tema kaitsjale antaks aegsasti juurdepääs prokuröri käsutuses olevatele, konkreetse juhtumiga seotud olulistele dokumentidele, mis on vajalikud kinnipidamise ja vahi all hoidmise seaduslikkuse tulemuslikuks vaidlustamiseks.
- „Olulised dokumendid“ on kinnipidamis- ja vahistamismääruse koopia ning selle taotluse ja kirjaliku ütluse koopia, mille alusel määrus tehti.
- Kui kohtunikule tõendatakse, et isiku kinnipidamise aluseks olnud kuriteo uurimine ei ole lõpule viidud, on kohtunikul – olenemata sellest, kas tal on volitus menetleda kuritegu, millega seoses ülekuulamine toimub – mõnikord seaduse alusel õigus anda vaneminspektori või kõrgema astme politseiametniku taotlusel korraldus pidada kinni peetud isikut kahtlustatavana vahi all kuni kaheksa päeva, kui kohus peab seda asjakohaseks, kusjuures esimeseks päevaks loetakse sellesisulise määruse tegemisele järgnevat päeva.

ii. Ülekuulamine

- Uurija võib ülekuulatava isiku ütlused salvestada. Ütlused loetakse asjaomasele isikule ette ja isik allkirjastab need või juhul, kui ta on kirjaoskamatu, märgistab need. Kui isik keeldub sel viisil toimimast, registreerib uurija ütluste andmise lõpus keeldumise, märkides ära keeldumise põhjuse, kui see on välja selgitatud, ning allkirjastab ütlused.
- Selliseid ütlusi – kui on tõendatud, et need anti vabatahtlikult – aktsepteeritakse ütlusi andnud isiku suhtes algatatud kriminaalmenetluses tõenditena.
- Isikut, kes ilma mõjuva põhjuseta keeldub ilmumast uurija nimetatud ajal uurija määratud kohta, loetakse kuriteos süüdi olevaks ning talle võidakse määrata kuni aastane vangistus või kuni tuhandeaelane rahaline karistus või mõlemad.
- Kui uurija leiab kuriteo uurimise ajal, et uurimise jaoks on vajalik või soovitatav teatav dokument, võib ta anda isikule, kelle valduses või kontrolli all asjaomane dokument (eeldatavasti) on, kirjaliku korralduse esitada selline dokument korralduses nimetatud mõistlikus kohas ja mõistlikul ajal. Kirjalik korraldus esitada teatav dokument loetakse täidetuks, kui korralduse saanud isik on kandnud hoolt dokumendi esitamise eest, tulemata selleks isiklikult kohale.
- Isikut, kes ilma mõjuva põhjuseta keeldub esitamast käesoleva artikli kohase korralduse alusel mõnda dokumenti, peetakse kuriteos süüdi olevaks ning talle võidakse määrata kuni kolmeaastane vangistus või kuni tuhande viiesaja naelane rahaline karistus või mõlemad.

iv. Eelvangistus

Kohus võib talle esitatud asja menetlemise edasi lükata, kui ta peab seda asjakohaseks, ning uurimisaluse isiku sellise edasilükkamise alusel vabastada tingimustel, mida ta peab mõistlikeks, või anda korralduse hoida teda kuni kohtumenetluseni vahi all.

C. Millised õigused on mul uurimise ajal?

i. Kas mul on õigus suulisele ja kirjalikule tõlkele?

Kahtlustataval, kes ei mõista politsei või

muu pädeva asutuse kasutatavat keelt, on õigus saada tasuta abi tõlgilt. Tõlk

võib aidata kahtlustataval rääkida oma kaitsjaga ning ta on kohustatud hoidma selle vestluse sisu konfidentsiaalsena. Peale selle on kahtlustataval järgmised õigused.

- Kui isik peeti kinni väljaspool politseijaoskonda ja seda teostav politseiametnik ei räägi keelt, millest kahtlustatav aru saab, et teda teavitada, või kui tal ei ole väljaspool jaoskonda vajalikke vahendeid kahtlustatava teavitamiseks, teavitab politseiametnik uurijat, kes korraldab kahtlustatava viivitamatu teavitamise, mis peab igal juhul toimuma enne uurimise algust.
- Kui kahtlustatav ei saa suhelda enda valitud kaitsjaga keeles, millest ta aru saab, võib asjaomase kaitsja taotlusel viibida vestluste juures tõlk või mõni muu isik, et kaitsja saaks suhelda kahtlustatavaga kahtlustatavale arusaadavas keeles.
- Peale selle, kui kahtlustatav ei saa suhelda arstiga keeles, millest ta aru saab, võib arstliku läbivaatuse ning ravi ja järelravi osutamise juures viibida tõlk või mõni muu isik, et arst saaks suhelda kahtlustatavaga kahtlustatavale arusaadavas keeles.
- Lisaks on kahtlustataval õigus saada tasuta tõlge kõikidest olulistest dokumentidest (kinnipidamis- ja/või vahistamismäärus, süüdistusakt, menetluse raames tehtavad kohtu otsused ja korraldused ning mis tahes muu dokument, mida pädev asutus peab oluliseks). Teatavatel juhtudel võidakse pakkuda oluliste dokumentide suulist tõlget ja/või kokkuvõtet.

ii. Kas mul on õigus saada teavet ja tutvuda toimikuga?

Kinnipidamise ja vahi all pidamise korral on kahtlustataval ja tema kaitsjal õigus tutvuda oluliste dokumentidega (kinnipidamis- ja vahistamismääruse koopia, selle taotluse ja kirjaliku ütluse koopia, mille alusel määrus tehti), mida nad vajavad kahtlustatava kinnipidamise või vahi all pidamise seaduslikkuse vaidlustamiseks. Kui asi on antud kohtusse, on kahtlustataval ja tema kaitsjal õigus tutvuda asja uurimise käigus kogutud ütluste ja dokumentidega, mis on seotud menetletava kuriteoga.

iii. Kas mul on õigus kaitsjale ja õigus teavitada oma olukorrast kolmandat isikut?

Õigus kaitsjale

Kahtlustataval on õigus vestelda kaitsjaga konfidentsiaalselt. Kaitsja on politseist sõltumatu, kuid politsei võib aidata kahtlustataval kaitsjaga ühendust võtta.

Tulenevalt seadusest on kahtlustataval ka järgmised õigused.

- Kahtlustataval on õigus võtta kohe pärast kinnipidamist ja ilma tarbetu viivitusega telefoni teel ühendust enda valitud kaitsjaga, ilma et mõni muu isik juures viibiks.
Kahtlustataval on õigus võtta kaitsjaga ühendust järgmistel juhtudel, olenevalt sellest, milline on varaseim:

a) enne ülekuulamist politseis või muu pädeva asutuse korraldatavat uurimist;

b) aegsasti enne kohtu ette toomist;

c) politsei või muu pädeva asutuse poolse uurimise või tõendite kogumise ajal;

d) tarbetu viivitusega pärast seda, kui kahtlustatavalt on võetud vabadus.

- Õigus kaitsjale hõlmab õigust

a) mis tahes ajal kohtuda nelja silma all ja võtta ühendust end esindava kaitsjaga;

b) nõuda oma kaitsja viibimist ülekuulamise juures ja selles osalemist, et saada selgitusi järgitava menetluse kohta ja nõu seoses enda menetlusõigustega ülekuulamise ajal;

c) nõuda oma kaitsja viibimist uurimise või tõendite kogumise juures, kui kahtlustataval on õigus kaitsja juuresviibimisele asjaomasel ülekuulamisel.

Politsei austab kahtlustatava ja tema kaitsja vahelise suhtluse, st kohtumiste, kirjavahetuse, telefonivestluste ja muus lubatud vormis suhtluse konfidentsiaalsust.

- Kahtlustatavale tehakse pärast kinnipidamist või – kui isik peetakse kinni väljaspool politsei jaoskonda – jaoskonda saabumisel kohe kättesaadavaks kaitsjate registris registreeritud kaitsjate nimekiri.
- Kinnipidamise ajal on kahtlustataval õigus enda kaitse ettevalmistamiseks kohtuda mis tahes päeval ja kellaajal nelja silma all oma kaitsjaga kinnipidamisasutuse spetsiaalses ruumis, kus ükski politseiametnik neid ei kuule, ning saada nende vestluste käigus oma kaitsjalt konfidentsiaalseid kirjalikke või suuliseid juhiseid.
- Kui kahtlustatav ei soovi, et teda esindab kaitsja, teatab ta sellest kirjalikult kinnipidamisasutuse eest vastutavale isikule, täites asjakohase vormi. Kahtlustatavat teavitatakse sellest, et loobumine oma õigusest kaitsjale võib mõjutada tema kaitse tõhusust.
- Kui kahtlustatav on alla 18aastane, toimub ülekuulamine tema kaitsja juuresolekul. Peale selle on kahtlustatava vanemal või eestkostjal õigus viibida kahtlustatava kaitsjaga toimuvate vestluste juures.
- Kui kahtlustatav ei suuda oma vaimse või füüsilise puude tõttu kasutada oma kaitsjaga ühenduse võtmise õigust ilma abita, on tal õigus kasutada seda õigust riigi meditsiini- ja/või sotsiaalteenistuse ametniku abiga ja/või juuresviibimisel kohe, kui see on pärast tema kinnipidamist võimalik. Peale selle, kui kahtlustatav ei saa oma vaimse puude tõttu aru oma õigustest, kuulatakse ta üle tema kaitsja juuresolekul.

Ajutine erand õigusest kaitsjale

Ajutine erand kahtlustatava õigusest võtta pärast seda, kui temalt on võetud vabadus, tarbetu viivitusega ühendust kaitsjaga on lubatud vaid erandlikel asjaoludel ja üksnes kohtueelses etapis, kui geograafilise eraldatuse tõttu ei ole võimalik kaitsjaga ühenduse võtmise õigust tagada.

- Peale selle võib ajutise erandi tegemine kõnealusest õigusest olla juhtumi konkreetseid asjaolusid arvesse võttes kohtueelses etapis lubatud ühel järgmistest mõjuvatest põhjustest:

i) kiireloomuline vajadus ära hoida tõsine kahju isiku elule, vabadusele või füüsilisele puutumatusele;

ii) politsei vajadus kiiresti tegutseda, et ära hoida menetluse tõsisesse ohtu seadmist.

- Eespool nimetatud ajutised erandid

i) peavad olema proportsionaalsed ega tohi minna vajalikust kaugemale;

ii) peavad olema ajaliselt rangelt piiritletud;

iii) ei tohi põhineda üksnes väidetava kuriteo liigil või raskusastmel ning

iv) ei tohi kahjustada menetluse üldist õiglust.

- Kui kahtlustataval ei lasta kasutada oma õigust

i) võtta pärast seda, kui temalt on võetud vabadus, tarbetu viivitusega ühendust kaitsjaga;

ii) kohtuda näost näkku ja pidada sidet oma kaitsjaga ning

iii) oma kaitsja viibimisele ülekuulamise juures ja selles osalemisele ning kaitsja viibimisele uurimise või tõendite kogumise juures, võib ta esimest korda kohtusse ilmudes või esimese kohtuistungiga kuupäeval paluda kohtul kontrollida põhjuseid, miks tal ei lastud neid õigusi kasutada.

Kolmanda isiku teavitamine kinnipidamisest või vahi all hoidmisest / konsulaadi või saatkonna teavitamine

Kinnipidamise või vahi all hoidmise korral peab kahtlustatav teavitama politseid, kui ta soovib kellegagi, st pereliikme või oma tööandjaga telefoni teel ise ühendust võtta, et anda neile teada oma kinnipidamisest. Teatavatel juhtudel võidakse õigust teavitada teisi isikuid oma kinnipidamisest ajutiselt piirata. Sellistel juhtudel teavitab neid kinnipidamisest politsei.

Välisriigi kodanik peab teavitama politseid, kas ta soovib pöörduda ise telefoni teel oma riigi konsulaatesinduse või saatkonna poole. Peale selle peab ta teavitama politseid, kas ta soovib võtta ühendust oma riigi konsulaatesinduse või saatkonna ametnikuga. Sellega seoses teavitatakse asjaomast isikut, et loobumisel õigusest teavitada oma konsulaatesindust või saatkonda ja õigusest võtta oma konsulaatesinduse või saatkonnaga ühendust võivad olla tema jaoks tagajärjed.

Tulenevalt seadusest on kahtlustataval ka järgmised õigused.

- Kahtlustataval on õigus võtta kohe pärast kinnipidamist tarbetu viivitusega politseiametniku juuresolekul ise telefoni teel ühendust oma sugulase või tööandjaga või mõne muu enda valitud isikuga ning kui kahtlustatav on alla 18aastane, oma vanema või eestkostjaga, et teavitada neid enda kinnipidamisest ja anda neile teada, millises politseijaoskonnas või kinnipidamisasutuses teda kinni peetakse või kavatsetakse pidada.
- Kui kahtlustatav ei suuda oma vaimse või füüsilise puude tõttu kasutada oma õigust võtta ühendust eespool nimetatud isikutega, on tal õigus kasutada seda õigust riigi meditsiini- ja/või sotsiaalteenistuse ametniku abiga ja/või juuresviibimisel kohe, kui see on pärast tema kinnipidamist võimalik.
- Välisriigi kodanikul on lisaks õigus võtta kohe pärast kinnipidamist tarbetu viivitusega politseiametniku juuresolekul ise telefoni teel ühendust oma riigi konsulaar- või diplomaatilise esindusega Küprose Vabariigis, et teavitada neid oma kinnipidamisest või vahi all hoidmisest ja anda neile teada, millises politseijaoskonnas või kinnipidamisasutuses teda kinni peetakse või kavatsetakse pidada. Kui asjakohast konsulaar- või diplomaatilist esindust Küprose Vabariigis ei ole, võib ta ühendust võtta Küprose Vabariigi haldus- ja inimõiguste kaitse volinikuga (ombudsman). Kui kahtlustatav on kahe või enama riigi kodanik, võib ta ise valida, millist konsulaar- või diplomaatilist esindust vabaduse võtmisest teavitada ja millise esindusega suhelda. Peale selle on kahtlustataval õigus selliste esinduste esindajatega ühendust võtta, vestelda ja kirjavahetust pidada ning õigus lasta neil esindajatel end külastada, samuti õigus lasta neil esindustel korraldada enda esindamine, kui asjaomased esindused ei ole selle vastu.
- Kui on selge, et vaimse puude tõttu ei ole kahtlustatav võimeline aru saama või teda ei ole võimalik teavitada sellest, et tal on õigus eespool nimetatud isikutega ühendust võtta, või ta ei ole võimeline nende õiguste kasutamise õigust täielikult mõistma, teavitab politseiametnik sellest vastavalt vajadusele kas konsulaar- või diplomaatilist esindust või Küprose Vabariigi haldus- ja inimõiguste kaitse volinikku (ombudsman).
- Kahtlustatavale antakse teada ka sellest, et loobumisel õigusest teavitada kolmandat isikut, sugulast, tööandjat või asjakohast konsulaarasutust ja võtta nendega ühendust, võivad olla tema jaoks tagajärjed.
- Kui on selge, et vaimse puude tõttu ei ole kahtlustatav võimeline aru saama või teda ei ole võimalik teavitada sellest, et tal on õigus eespool nimetatud isikutega ühendust võtta, või ta ei ole võimeline nende õiguste kasutamise õigust täielikult mõistma, helistab politsei kohe pärast kinnipidamist kinnipeetu sugulasele, et teavitada teda kinnipidamisest ja anda talle teada, millises politseijaoskonnas või kinnipidamisasutuses kahtlustatavat kinni peetakse või kavatsetakse pidada.

Ajutine erand õigusest võtta ühendust sugulasega / enda valitud isikuga / tööandjaga

- Õigust võtta ühendust sugulase, enda valitud isiku või tööandjaga ning õigust teavitada vanemlikku vastutust teostavat isikut (kui isik on alla 18aastane) ei anta kohe pärast kinnipidamist, kui see on juhtumi konkreetsed asjaolusid arvesse võttes põhjendatud, ühel järgmistest mõjuvatest põhjustest:

a) kiireloomuline vajadus ära hoida tõsine kahju isiku elule, vabadusele või füüsilisele puutumatusse või

b) kiireloomuline vajadus ära hoida olukord, kus menetlus võidakse seada tõsisesse ohtu, tingimusel et tehtav erand

i) on proportsionaalne ja ei lähe vajalikust kaugemale;

ii) on ajaliselt rangelt piiritletud;

iii) ei põhine üksnes väidetava kuriteo liigil või raskusastmel ning

iv) ei kahjusta menetluse üldist õiglust.

- Kui seda õigustab kiireloomuline vajadus või samaväärne operatiivvajadus, ei anta kahtlustatavale õigust võtta kohe pärast kinnipidamist ühendust kolmanda isikuga (sugulane, tööandja või muu vabalt valitud isik).
- Kui isikul ei lasta kasutada oma õigust
  - i) teavitada sugulast, enda valitud isikut või tööandjat ning nendega ühendust võtta;
  - ii) teavitada vanemlikku vastutust teostavat isikut, kui kinnipeetu on alla 18aastane, võib ta esimest korda kohtusse ilmudes või esimese kohtuistungil kuupäeval paluda kohtul kontrollida põhjuseid, miks tal ei lastud neid õigusi kasutada.
- Kui eespool nimetatud ajutisi erandeid kohaldatakse isiku suhtes, kes on alla 18aastane, teavitab politsei tarbetu viivitusega sotsiaalteenistust, laste õiguste kaitse volinikku ning mis tahes muud laste kaitse ja heaolu valdkonnas pädevat asutust asjaomaselt isikult vabaduse võtmisest.

iv. Kas mul on õigus saada tasuta õigusabi?

Kui kahtlustataval ei ole piisavalt vahendeid, et kasutada

kohtueelses etapis oma õigust kaitsjale, võib ta teavitada sellest ülekuulamise eest vastutavat politseiametnikku, allkirjastades asjakohase vormi. Seejärel antakse neile nimekiri, kuhu on märgitud nende kaitsjate nimed ja telefoninumbriid, kes on valmis pakkuma oma teenuseid. Kahtlustatav peab kinnitama, et on nimekirja kätte saanud. Nende valitud kaitsjat teavitab politsei.

Kui kahtlustatav soovib saada kaitsja teenuseid tasuta, võib ta siis, kui asi suunatud kohtusse menetlemiseks, esitada kohtule asjakohase taotluse ja kohus vaatab selle taotluse läbi.

v. Mida on oluline teada seoses järgmisega.

1. Süütuse presumptsioon

Isikut, keda kahtlustatakse või süüdistatakse kuriteo toimepanekus, peetakse süütuks seni, kuni ta mõistetakse seaduse alusel süüdi.

Süütuse presumptsioonis seisnevat õiguspõhimõtet kohaldatakse kriminaalmenetluses füüsilise isiku suhtes alates hetkest, mil teda kahtlustatakse või süüdistatakse kuriteo toimepanekus, kuni menetluse lõpetamiseni, st lõpliku kohtuotsuse tegemiseni.

2. Õigus vaikida ja õigus ennast mitte süüstada

Politsei või muu pädeva asutuse korraldatud ülekuulamisel ei ole kahtlustatav kohustatud vastama küsimustele väidetava kuriteo kohta. Samuti, kui kahtlustataval palutakse anda ütlusi või vastata küsimustele,

ei ole kahtlustatav kohustatud esitama tõendeid, dokumente ega teavet, mis võib kaasa tuua enesesüüstamise.

3. Tõendamiskohustus

Politsei on kohustatud koguma tõendid, mille põhjal on võimalik põhjendatud kahtluseta tuvastada, et uurimise all olev kuritegu on toime pandud. Süüdistataval on õigus esitada oma versioon faktilistest asjaoludest ja teha uurimisasutusele kättesaadavaks ütlused või kaitseväited, et toetada oma versiooni süütusest.

vi. Millised on laste eritagatised?

1. Kriminaalvastutus

Alla 14aastane isik ei ole kriminaalkorras karistatav ühegi teo ega tegemata jätmise eest (154. peatükk, artikkel

14) ja seega ei saa teda kinni pidada. Sellisel isikul palutakse tulla koos oma vanema/hooldajaga politseijaoskonda, kui tema kohalolekut peetakse vajalikuks.

2. Kinnipidamine

- Võimaluse korral tuleks alaealise kinnipidamist vältida. Alaealise kinnipidamine peab toimuma kooskõlas seadusega, seda tuleks kasutada vaid viimase abinõuna ja selle kestus peaks olema võimalikult lühike.
- Alaealise kinnipidamisel järgitakse kinnipidamiskorda (teavitamine, menetlusnormid, õiguste deklaratsioon jne).
- Kinnipidamisel tuleb arvesse võtta lapse vanust, küpsust ja haavatavust.
- Peale selle peaks iga otsus lapse kinnipidamise kohta põhinema lapse parimatel huvidel.
- Kinni peetud last tuleks teavitada järgnevast menetlusest arusaadaval viisil, võttes arvesse lapse vanust ja küpsust.
- Käeraudu kasutatakse vaid juhul, kui see on hädavajalik, politseimääruses 5/39 sätestatud tingimustel.
- Kumminuia on lubatud kasutada viimase abinõuna ja üksnes politseimääruses 5/38 sätestatud tingimustel.
- Isiku läbiotsimise peaks teostama samast soost politseiametnik.

3. Juriidiline esindamine ja muud õigused

- Alaealist teavitatakse tema õigusest suhelda telefoni teel enda valitud kaitsjaga, ilma et mõni muu isik juures viibiks.
- Alaealist teavitatakse tema õigusest saada tasuta õigusabi, kui tal ei ole piisavaid vahendeid.
- Alaealist teavitatakse tema õigusest võtta politseiametniku juuresolekul telefoni teel ühendust oma vanema/eestkostjaga ning teavitada teda kinnipidamisest ja sellest, millises politseijaoskonnas või kinnipidamisasutuses teda kinni peetakse või kavatakse pidada.
- Vanemat/eestkostjat teavitatakse viivitamata. Vanema/eestkostjaga ühenduse võtmine tema teavitamise eesmärgil võidakse edasi lükata kuni 12 tundi kinnipidamisest, kui on põhjendatud kahtlus, et ühenduse võtmise õiguse kasutamine kohe pärast kinnipidamist võib
  - a) kaasa tuua kuriteo selgitamiseks vajalike tõendite hävitamise või varjamise või
  - b) takistada mõne teise isiku kinnipidamist või ülekuulamist seoses kuriteoga või kaasa tuua sellise isiku põgenemise või
  - c) kaasa tuua mõne uue kuriteo toimepaneku või mõne isiku surma või kehavigastuse või
  - d) kahjustada huve, mis on seotud ohutuse või põhiseadusliku või avaliku korraga Küprose Vabariigis, või kaasa tuua sekkumise õigusemõistmisse.
- Politsei peab teavitama (ka) alaealise vanemat/eestkostjat kinnipidamisest ja kinnipidamisasutusest, kus teda hoitakse või kavatakse hoida. Vastav kanne uurimistoimikus.
- Kui seda peetakse vajalikuks ja kui see on alaealise huvides, võidakse teavitada kinnipidamisest ka riigi sotsiaalteenistust.

4. Ülekuulamine

- Uurija ei tohi alustada ülekuulamist enne nimetatud teabe esitamist ja/või teavitamist ning enne, kui alaealine on kasutanud nõuetekohaselt mõnda oma ühenduse võtmise õigust.
- Isik, kes on alla 18aastane, kuulatakse üle tema kaitsja juuresolekul.
- Kui isik, keda üle kuulatakse, ei mõista või ei räägi kasutatavat keelt, on tal õigus tõlgi abile.
- Ülekuulamine peab alati toimuma kooskõlas seadusega, menetlusnormide ja asjakohaste politseimäärustega (3/3, 3/4 ja 5/18).
- Alaealine, kes ei ole kinni peetud, kuulatakse üle ja temalt võetakse ütlusi vanema või eestkostja juuresolekul.
- Politsei peaks tagama, et ülekuulamine toimub võimalikult kiiresti ja igal juhul 24 tunni jooksul, nii et põhimõtteliselt puudub vajadus taotleda kohtult vahi alla võtmiseks määrust (laste õiguste kaitse voliniku kiri (11. juuni 2014)).

5. Kinnipidamine / ülekuulamine / kriminaalmenetlus seoses alaealiste õpilastega

- Vältida tuleks alaealiste õpilaste kinnipidamist ja ülekuulamist kooli territooriumil. Kui see on siiski vajalik, peab politseiametnik minema kooli erariietes ja eraldusmärkideta politseisõidukiga.
  - Kinnipidamise ja ülekuulamise juures peab viibima kooli direktor, keda on eelnevalt teavitatud (politseimääruse 5/18 paragrahvi 6 lõige 3).
- Kui alaealise õpilase suhtes algatatakse kriminaalmenetlus, peab abivolinik (*Astinomikos Dieftintis*)

teavitama haridus- ja kultuuriministeeriumi vaid juhul, kui see on hädavajalik, ja kui ta leiab, et sellise teavitamisega täidetakse Küprose Vabariigi kriminaal- või kinnipidamispoliitika vajadusi, võttes arvesse

- kuriteo laadi ja asjaolu, et teavitamise eesmärk on kaitsta teisi õpilasi / rahvuskaartlasi (*ethnofrouri*);
- probleeme, millega Küprose ühiskond praegu silmitsi seisab, ning
- iga juhtumi konkreetseid asjaolusid.

- On keelatud avalikustada kooli nime ja/või aadressi ning fotot või mis tahes muud teavet, mille põhjal on võimalik alaealiste kohtu (*Dikastirio Anilikon*) ette ilmuv nooruk tuvastada, välja arvatud juhul, kui selleks on olemas kohtu luba.

6. Kinnipidamistingimused

Lisaks õigustele, mis on antud kõigile kinnipeetavatele (seadus 163(I)/2005), on alla 18aastasel kinnipeetaval seoses enda kinnipidamisega järgmised õigused.

- Alaealist hoitakse kambris, mis on teiste kinnipeetavate kambritest eraldatud. Samuti tuleks tagada, et alaealine ei kohtu üldkasutatavates ruumides täiskasvanud kinnipeetavatega.
- Alaealist, kellelt on võetud vabadus, tuleb hoida spetsiaalselt selles vanuses isikutele kavandatud kinnipidamisruumides, kus on võimalik harrastada alaealise vajadustele vastavat tegevust, ning asjaomased töötajad peavad olema saanud eriväljaõppe. Sellised ruumid peavad olema piisava suurusega, piisavalt valgustatud ja ventileeritud ning sobivalt sisustatud ning nad peavad pakkuma asjakohaseid visuaalseid stiimuleid. Alaealine võib võtta oma kambrisse mõistliku arvu isiklike esemeid (Euroopa Nõukogu piinamise tõkestamise komitee standardid), välja arvatud juhul, kui need põhjustavad ohutusprobleeme. Peale selle tagatakse koostöös muude teenistustega lastele sobilikud ajaveetmismeetmed (laste õiguste kaitse voliniku kiri (7. november 2014)).
- Alaealise vanemal või eestkostjal on õigus viibida alaealise kaitsjaga toimuvate vestluste juures.
- Alaealise arstliku läbivaatuse ning alaealisele ravi ja järeldravi osutamise juures peab alati viibima alaealise vanem või eestkostja.
- Kinnipidamisasutuse eest vastutav isik peab teavitama igat kinnipeetavat ja kinnipeetava sugulast või muud tema valitud isikut ning kui kinnipeetav on alla 18aastane, kinnipeetava vanemat või eestkostjat neile arusaadavas keeles, et neil on õigus kohtuda iga päev kinnipidamisasutuse spetsiaalses ruumis politseiametniku juuresolekul kokku kuni tund aega.

vii. Millised on haavatavate kahtlustatavate eritagatised?

Lapsi loetakse haavatavateks isikuteks ja seepärast kohaldatakse ka siinkohal punktis vi loetletud eritagatisi.

Kinni peetud isikute ja kinnipeetavate õigusi käsitleva seaduse (seadus 163(I)/2005) kohaldamisel on haavatav isik kahtlustatav või süüdistatav, kes oma vanuse või vaimse või füüsilise seisundi või puude tõttu ei saa kriminaalmenetlusest aru või ei ole võimeline selles tõhusalt osalema.

Vaimse või füüsilise puudega isiku kinnipidamise korral antakse asjaomasele isikule teavet tema seadusest 163(I)/2005 tulenevate õiguste kohta lihtsas ja arusaadavas keeles, võttes arvesse isiku erivajadusi.

Sellisel juhul tagatakse isiku teenused, kes suudab edastada asjaomase teabe kinni peetud isikule või teistele seotud isikutele nii, et nad saavad sellest teabest oma puudest hoolimata aru.

Peale selle, kui peetakse kinni isik, kelle puhul on selge, et ta ei ole oma vaimse või füüsilise puude tõttu võimeline kasutama seadusega (seadus 163(I)/2005) ette nähtud ühenduse võtmise õigust, on asjaomasel isikul õigus kasutada seda õigust riigi meditsiini- ja/või sotsiaalteenistuse ametniku abiga ja/või juuresolekul, kusjuures selline abi tuleb teha asjaomasele isikule kättesaadavaks kohe pärast tema kinnipidamist ja igal juhul niipea, kui see on võimalik.

D. Milliseid seaduses sätestatud tähtaegu kohaldatakse uurimise ajal?

Isik, kes on peetud kinni kahtlustatuna kuriteo toimepanemises, viiakse 24 tunni jooksul pärast kinnipidamist kohtuniku ette, kui tema kinnipidamise aluseks olnud kuriteoga seotud ülekuulamine ei ole lõpule viidud. Kohtuniku ette viimisel taotleb politsei isiku kinnipidamist teatud ajaks, mis ei tohi ületada korraga kaheksat päeva ega kokku kolme kuud.

Kinnipidamismääruse kehtivuse lõppemisel on politseil juhul, kui ülekuulamist ja uurimist ei ole lõpule viidud, võimalus esitada kohtule taotlus pikendada määrust kaheksa päeva võrra ja määruse pikendamise korral võib seda taotlust korrata iga kaheksa päeva tagant, seni kuni vahi all hoidmise aeg kokku ei ületa kolme kuud.

Kahtlustatava kinnipidamist peetakse tavaliselt vajalikuks siis, kui on oht, et kahtlustatav võib vabastamise korral mõjutada tunnistajaid või hävitada tõendeid. Politsei ülesanne on kohtule piisavalt tõendada, et tingimused kinnipidamismääruse tegemiseks on täidetud.

E. Millised on kohtueelsed ettevalmistused, sealhulgas eelvangistuse alternatiivid ja päritoluriigile üleandmise võimalused (Euroopa järelevalvekorraldus)?

Kriminaalasju lahendav kohus võib anda omal äranägemisel korralduse pidada süüdistatavat tema asja kohtus menetlemise ajal kinni. Vastavalt kriminaalmenetluse seadustiku artiklile 48 (155. peatükk) piirduv lihtmenetluse asja menetleva esimese astme kohtu volitus kaheksa päevaga, iga kord, kui kohtuasi edasi lükatakse. Kõrgeima kohtu ja kriminaalkohtu volitus anda korraldus süüdistatavat kriminaalasja kohtus menetlemise ajal kinni pidada sel moel piiratud ei ole.

Kriminaalmenetluse seadustiku artikli 157 lõikes 1 (155. peatükk) on sätestatud, et kriminaalasju lahendav kohus võib anda loa vabastada kinnipeetav kausjoni vastu. Kohtul on õigus süüdistatav vabastada, kehtestades teatavad tingimused ja nõudes süüdistatavalt kausjonit käsitleva dokumendi allkirjastamist. See õigus tuleneb kriminaalmenetluse seadustiku artiklist 48 ja artikli 157 lõikest 1.

Järelevalvemeetmeid käsitleva kohtuotsuse edastamise tingimused

Küprose Vabariigi pädev asutus võib edastada otsuse, mille ta on teinud järelevalvemeetmete kohta, selle liikmesriigi pädevale tunnustamise eest vastutavale asutusele, kus asub asjaomase isiku seaduslik ja alaline elukoht, kui asjaomane isik nõustub pärast neist meetmetest teavitamist naasma sellesse liikmesriiki.

Küprose Vabariigi pädev otsuse teinud asutus võib asjaomase isiku taotlusel edastada järelevalvemeetmeid käsitleva otsuse

mõne teise liikmesriigi pädevale asutusele kui riik,

kus asub asjaomase isiku seaduslik ja alaline elukoht, tingimusel et selle teise liikmesriigi pädev asutus

on sellise üleandmisega nõus.

Küprose Vabariigi pädev tunnustamise eest vastutav asutus nõustub järelevalvemeetmeid käsitleva otsuse edastamisega isiku puhul, kelle seaduslik ja alaline elukoht ei asu Küprose Vabariigis, vaid siis,

kui asjaomane isik on viibinud Küprose territooriumil vähemalt kolm kuud.

Küprose Vabariigi pädev otsuse teinud asutus on kriminaalkohus või kriminaalasju lahendav esimese astme kohus, kelle kohtualluvusse kuulub asjaomane kuritegu või kes andis tegi järelevalvemeetmeid käsitleva otsuse.

Küprose Vabariigi pädev tunnustamise eest vastutav asutus järelevalvemeetmeid käsitlevate otsuste puhul, mille on teinud teine liikmesriik, on

a) esimese astme kohus (*Eparchiako Dikastirio*), kellel on territoriaalne pädevus piirkonnas, kus elab isik, kelle suhtes teine liikmesriik on teinud järelevalvemeetmeid käsitleva otsuse;

b) Nikosia esimese astme kohus (*Eparchiako Dikastirio Lefkosias*), kui asjaomase isiku elukoht ei ole teada või kui asjaomane isik ei ela Küprose Vabariigis.

■ Viimati uuendatud: 02/03/2022

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda

tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.